

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE**van 22 december 1999****betreffende de steunmaatregelen van Duitsland ten gunste van Entstaubungstechnik Magdeburg GmbH***(Kennisgeving geschied onder nummer C(1999) 5205)***(Slechts de tekst in de Duitse taal is authentiek)****(Voor de EER relevante tekst)**

(2000/395/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 88, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, inzonderheid op artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig de genoemde artikelen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken,

Overwegende hetgeen volgt:

I. PROCEDURE

- (1) De Commissie leidde op 15 maart 1995 een formele onderzoekprocedure in wegens staatssteun ten gunste van SKET Schermmaschinenbau Magdeburg GmbH, Magdeburg („SKET SMM”) ⁽¹⁾. Aangezien het voornemen bestond van Entstaubungstechnik Magdeburg GmbH, Magdeburg („ETM”), een dochteronderneming van SKET SMM te maken, werd de procedure onder nr. C 16/95 tot ETM uitgebreid.
- (2) Op 30 juli 1996 werd de procedure C 16/95 uitgebreid tot steun die sinds het besluit over de inleiding van de procedure was verleend ⁽²⁾ en waarop het besluit geen betrekking had. De potentiële investeerders (Oestmann & Borchert Industriebeteiligungen GbR) zagen eind 1995 van het herstructureringsplan af. Daarna werd een nieuw plan met aanvullende steun aangemeld.
- (3) De Commissie gaf op 26 juni 1997 met betrekking tot de steun voor SKET SMM de afsluitende negatieve beschikking 97/765/EG ⁽³⁾. Deze beschikking had geen betrekking op ETM. De procedure betreffende ETM kreeg het nummer C 16b/95.
- (4) In januari en augustus 1997 stelde Duitsland de Commissie in kennis van de steun die ETM sinds 1994 had ontvangen. In een bijeenkomst met de Commissie kon-

digde Duitsland de privatisering van ETM aan. In april 1998 verzocht de Commissie Duitsland om inlichtingen over de privatisering, welke haar nog diezelfde maand werden meegedeeld. In mei 1998 verzocht zij om inlichtingen die Duitsland in mei en juli 1998 meedeelde. Nog een aantal vragen, die in december 1998 werden gesteld, werden in januari 1999 beantwoord. In augustus 1999 werden de laatste vragen gesteld, die in september 1999 werden beantwoord.

II. BESCHRIJVING**A.**

- (5) ETM is gevestigd in Magdeburg in Sachsen-Anhalt. De onderneming had in 1997 ongeveer 110 werknemers en realiseerde een omzet van 13,4 miljoen DEM. ETM ontwerpt en produceert installaties voor ontstopping en rookgasreiniging. Zij heeft een aandeel van 1 % in de hieronder beschreven relevante markt.
- (6) ETM begon haar huidige werkzaamheden in 1970, toen in de DDR een nieuwe milieuwetgeving werd ingevoerd. Destijds werd de onderneming opnieuw ingericht voor de productie van ontstoffingsinstallaties en in de combinatie „Luft- und Kältetechnik” opgenomen. In 1989 werd ETM ingedeeld bij de combinatie Ernst Thälmann, die zware machines produceerde. Daardoor werd ETM in 1990 een dochteronderneming van SKET AG. In 1992 werden haar aandelen vervolgens overgedragen aan de Treuhandanstalt (hierna „THA”). Bij de ontbinding van de THA gingen deze aandelen over op de Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben („BvS”), waar zij bleven tot de privatisering en de verkoop aan de PKA-groep. De privatisering vond plaats in januari 1998, toen ETM werd verkocht aan PKA Umwelttechnik GmbH & Co KG, een lid van de PKA-groep.
- (7) De PKA-groep is gevestigd in Duitsland en mondiaal op verscheidene markten voor milieutechnologieën werkzaam. De groep bestaat uit kleinere ondernemingen die op verscheidene productmarkten werkzaam zijn. Het producten- en dienstenaanbod omvat met name de plan-

⁽¹⁾ PB C 215 van 19.8.1995, blz. 8, en PB C 298 van 9.10.1996, blz. 2.

⁽²⁾ PB C 298 van 9.10.1996, blz. 2.

⁽³⁾ PB L 314 van 8.11.1997, blz. 20.

ning, de bouw en de verkoop van installaties voor behandeling, verwijdering en distributie, met name installaties voor het drogen, ontgassen en vergassen van slib, huishoudelijk en ander afval, residuele en secundaire grondstoffen alsmede het recycleren van de daarin aanwezige waardevolle stoffen. Hiertoe wordt met name gebruikgemaakt van pyrolyse⁽⁴⁾. De PKA-groep, inclusief ETM, heeft slechts 220 werknemers en zal in 1999 een omzet van 50 miljoen DEM realiseren. Op grond van de door Duitsland verstrekte inlichtingen kan de gehele PKA-groep worden beschouwd als een KMO in de zin van de criteria van Aanbeveling 96/280/EG van de Commissie van 3 april 1996 betreffende de definitie van de kleine en middelgrote ondernemingen.

B.

- (8) De verkoop van ETM aan de PKA-groep vond plaats op grond van een openbare, niet aan voorwaarden onderworpen en transparante inschrijvingsprocedure. De West Merchant Bank, die van de BvS opdracht had gekregen een investeerder te zoeken, had op 7 juni 1997 twaalf aanbiedingen ontvangen naar aanleiding van de inschrijvingsprocedure, in de loop waarvan in totaal 224 ondernemingen in de gehele wereld werden benaderd. Met vier bieders werden besprekingen geopend; op grond van het bedrijfsplan, de toezeggingen met betrekking tot de werkgelegenheid en de financiële analyse werd het beste bod geselecteerd. De PKA-groep was als enige bidder in staat de onderneming binnen afzienbare tijd over te nemen en uit eigen middelen deel te nemen in de privatisering en dus in het commerciële risico. Bovendien was alleen PKA in staat een financieringsplan voor te leggen en de contragaranties van de BvS over te nemen.
- (9) De overnameprijs bedroeg 1 DEM. PKA bracht 1 miljoen DEM maatschappelijk kapitaal in de onderneming in. Zij verbond zich ertoe 2,5 miljoen DEM te investeren tot 31 december 1999 met een geldboete van 100 % bij niet-nakoming en 65 werknemers drie jaar lang in dienst te houden met een jaarlijkse geldboete van 36 000 DEM per werknemer in geval van niet-nakoming. Bovendien verbond zij zich ertoe de BvS van alle garanties te ontslaan (krediet op lopende rekening van 2,5 miljoen DEM en avalgarantie van 4,7 miljoen DEM). De BvS schold ETM een lening van 7,5 miljoen DEM inclusief rente kwijt en kende een subsidie van 10 miljoen DEM toe.

C.

- (10) ETM was een onderneming in moeilijkheden die jaarlijks verliezen leed⁽⁵⁾. Een van de voornaamste problemen van de onderneming was de gebrekkige bedrijfscontrole

(met name bij de inkoop van materialen, maar ook bij de marketing en de verkoop). Zo werd bijvoorbeeld ongeveer 60-70 % van de contractwaarde gevormd door het hoge aandeel van de ingekochte onderdelen en betrokken diensten. Bij een efficiëntere inkoop hadden deze kosten ongeveer 10-15 % lager kunnen zijn. Een ander probleem was de aansluiting bij SKET SMM, die geen succes is geworden. ETM zou een dochteronderneming van SKET SMM worden, en bovendien zouden SKET SMM en haar dochterondernemingen worden geprivatiseerd. Dit voornemen is nooit uitgevoerd. De betrekking tussen het noodlijdende conglomeraat SKET SMM en ETM heeft echter de reputatie en de geloofwaardigheid van ETM op de markt geschaad. Dit heeft een negatieve invloed gehad op de orderontvangsten van ETM. Nog meer problemen ontstonden bij de geplande oprichting van de bedrijfspoot „nieuwe techniek”, doordat het organisatorische kader dat SKET SMM hiervoor bood, log en inefficiënt was.

- (11) ETM is sinds haar oprichting als vennootschap met beperkte aansprakelijkheid in 1990 voortdurend geherstructureerd. Vóór de overname van de onderneming door PKA hebben de THA en later de BvS de eerste herstructureringsmaatregelen ten uitvoer gelegd. Na de mislukte privatisering van SKET SMM bestond de strategie van de BvS erin, ETM op de privatisering als zelfstandige onderneming voor te bereiden. In 1997 werden hiertoe verscheidene stappen ondernomen. ETM zou zich concentreren op haar kernactiviteiten, namelijk het ontwerpen en produceren van filterinstallaties. De activiteit „bijzondere constructies” werd gestaakt. De onderneming verminderde haar personeelskosten. Bovendien werden verscheidene productie-installaties buiten bedrijf gesteld. Het door de investeerder in 1998 ingediende herstructureringsplan had betrekking op de problemen in verband met de bedrijfscontrole. Op dit gebied zou ETM moeten profiteren van de ervaring van de PKA-groep. Het plan is gebaseerd op samenwerking tussen ETM en de PKA-groep, waarvan de productenassortimenten en de afnemersbestanden elkaar aanvullen. ETM moet de zakenpartner van de PKA-groep worden op het gebied van lucht- en gasfiltratie. Een ander aspect van de herstructurering betreft de uitbreiding van de productie van ETM met de kernproducten van de PKA-groep (b.v. installatie voor gasconversie, leidingen, silo's). Dit is in het belang van de PKA-groep die niet over een eigen productie beschikt. Tegelijkertijd wordt het aan de productie door derden verbonden risico van het wegstromen van know-how vermeden. Bovendien kan ETM aldus haar capaciteitsbezetting verhogen. De herstructurering wordt in 1999 afgesloten.

⁽⁴⁾ Pyrolyse is een verbrandingsprocédé waarbij organische stoffen onder inwerking van hitte zuurstofloos worden ontbonden. Dit vindt gewoonlijk onder druk en bij temperaturen van meer dan 430 °C plaats. Teruggewonnen vaste stoffen kunnen bijvoorbeeld in de bouw en teruggewonnen gassen voor elektriciteitsproductie worden gebruikt.

⁽⁵⁾ In de gewone bedrijfstakken werden b.v. in 1997 verliezen van 4,9 miljoen DEM en in 1996 van 7,4 miljoen DEM geleden.

- (12) De totale kosten van de herstructurering sinds 1996 en gedurende het beheer door de Treuhandanstalt (met het oog op de voorbereiding van ETM op haar privatisering) belopen 49,836 miljoen DEM. Deze kosten zijn als volgt samengesteld:

TABEL A

(*× 1 miljoen DEM*)

Voor de privatisering	
Investerings	9,1
Innovatie- en verkoopkosten	8,5
Organisatiekosten (attesten, invoering van het PVD-systeem) en omschakeling op SAP en ISO 9001	0,95
Concentratie, productie, engineering en beheer	0,5
Liquiditeit voor het lopende bedrijf	11,486
Kwalificatie en opleiding	0,6
<i>Totaal vóór de privatisering</i>	<i>31,136</i>
Na de privatisering	
Liquiditeit voor het lopende bedrijf	2,5
Aanspraken op waarborg	1,5
Terugbetaling van een kredietlijn	1,5
Betalingen in het kader van het sociaal plan	0,5
Maatregelen op het gebied van werkgelegenheid (ABM-AfG artikel 249h)	0,5
Verkoop- en innovatiekosten	1,0
Investerings tot eind 1999	2,5
Herkapitalisatie	1,0
Innovatiekosten	0,5
Avalgarantie	4,7
Krediet op lopende rekening	2,5
<i>Totaal na de privatisering</i>	<i>18,700</i>
Totaal	49,836

- (13) Na het herstructureringsplan zal de rentabiliteit in 1999, als het plan volledig ten uitvoer is gelegd, hersteld zijn. Onderstaande tabel⁽⁶⁾ bevat de kerngegevens voor het toekomstige herstel van de rentabiliteit. De cijfers voor 1999 zijn gebaseerd op ten tijde van de privatisering opgestelde prognoses.

TABEL B

	1997 (reëel)	1998 (reëel)	1999 (naar raming)	2000 (naar raming)
Omzet	[...] ^(*)	[...]	[...]	[...]
Materiaalkosten	[...]	[...]	[...]	[...]
Personeelskosten	[...]	[...]	[...]	[...]
Afschrijvingen	[...]	[...]	[...]	[...]
Bedrijfsresultaat	-[...]	-[...]	[...]	[...]
Jaarresultaat	-[...]	-[...]	[...]	[...]

(*) Zakengeheim.

⁽⁶⁾ De tabel bevat slechts enkele kerngegevens; de verschillende kolommen zijn rekenkundig niet volledig.

- (14) De verwachte stijging van de omzet wordt weerspiegeld in de orderboeken van ETM. ETM heeft geprofiteerd van de orderontvangsten van de overige PKA-groep en van de mondiale toename van de vraag naar producten van de PKA-groep. De ordersituatie van ETM overtreft derhalve in vergelijking met de orderontvangsten van de ondernemingen die in Duitsland in dezelfde bedrijfstak werkzaam zijn, het gemiddelde. De voorlopige cijfers voor 1999 bevestigen dat de rentabiliteit volgens plan wordt hersteld. De prognoses voor 2000 bevestigen deze positieve ontwikkeling en werden derhalve in de tabel opgenomen, hoewel de herstructurering in 1999 wordt afgesloten.

D.

- (15) De door Duitsland bij de Commissie aangemelde steunmaatregelen beliepen ten tijde van de privatisering 41,336 miljoen DEM. Het betreft hier de volgende maatregelen:

TABEL C

(*× 1 miljoen DEM*)

Post	Maatregel	
1.	Leningen van de THA/BvS tussen 1993 en 1995 [29,142 miljoen DEM, minus 11,7 miljoen DEM uit de verkoop van grond in 1995 ⁽¹⁾]	17,442
2.	Leningen van de BvS in 1996 en 1997	12,200
3.	Investeringsubsidies in 1996 en 1997	0,523
4.	Investeringspremie	0,442
5.	Subsidie voor onderzoek en ontwikkeling	0,529
6.	Subsidies van de BvS bij de privatisering en de verkoop van ETM aan de PKA-groep (10 miljoen DEM, minus een subsidie van 0,5 miljoen DEM voor maatregelen op het gebied van werkgelegenheid)	9,500
7.	Subsidies van de BvS bij de privatisering en de verkoop van ETM aan de PKA-groep voor maatregelen op het gebied van werkgelegenheid	0,500
8.	Europees Sociaal Fonds	0,200
	Totaal openbare middelen	41,336

⁽¹⁾ Duitsland verklaart dat de verkoop van de grond door ETM geen steunelementen behelsde.

- (16) De keuze van de PKA-groep als investeerder was het resultaat van een openbare, niet aan voorwaarden onderworpen inschrijving, waarbij de keuze op de hoogste bieder viel. Dientengevolge behoeven in het kader van de privatisering geen andere steunelementen te worden onderzocht.

- (17) De bijdrage van de investeerder bedraagt 8,5 miljoen DEM en is als volgt samengesteld:

TABEL D
(× 1 miljoen DEM)

Maatregel	
Subsidie	1,0
Borgstelling voor kredietlijn op lopende rekening	2,5
Avalgarantie	4,7
Bijdrage in de innovatiekosten	0,3
Totaal particuliere middelen	8,5

E.

- (18) ETM is werkzaam op de markt voor het ontwerp en de productie van industriële installaties voor ontstopping en rookgasreiniging; de geografisch relevante markt is een wereldwijde markt [...]. De relevante productmarkt is een groeiende markt, ook al verloopt de groei in bepaalde gebieden niet meer zo snel als aan het einde van de jaren tachtig en het begin van de jaren negentig. De marktprognoses blijven echter positief dankzij het groeiende belang van energiebesparing en het besef van de noodzaak het milieu wereldwijd te beschermen, waarvan het steeds grotere aantal milieuvoorschriften een bewijs vormt. In de Europese Unie wordt een groei van de markt in Spanje, Italië en Griekenland verwacht. Volgens door Duitsland verstrekte inlichtingen zullen de markten ook groeien in Midden- en Oost-Europa waar een toenadering tot de in de Gemeenschap geldende normen plaatsvindt.
- (19) De markt voor industriële installaties voor ontstopping en rookgasreiniging maakt deel uit van de grotere markt voor milieutechnologieën, waarop ook de PKA-groep werkzaam is, met name daar waar de pyrolyse wordt gebruikt. Door de pyrolyse voor het terugwinnen van vaste stoffen en gas worden in vergelijking met andere procédés de afvalverwijderingsproblemen verminderd doordat het afvalvolume kleiner wordt en de problemen in geval van verbranding worden vermeden. Dit procédé draagt bij tot de vermindering van de CO₂-uitstoot; tegelijkertijd kan het bij dit procédé vrijgekomen gas worden gebruikt voor de opwekking van energie. Het pyrolyse-restproduct kan worden gebruikt voor filterdoeleinden en als gas in de energie-industrie, alsook als vast residu in de bouw. In de door de PKA-groep geplande installaties worden ETM-filters gebruikt. Voor zover de Commissie bekend, bestaat er op deze markten en op de algemene markt voor milieutechnologieën geen overcapaciteit⁽⁷⁾.

⁽⁷⁾ Zie voor de terugwinnings- en de milieutechnologiemarkt in het algemeen „Panorama der EU-Industrie 1997”, hoofdstuk 19; de enige markt waar een achteruitgang wordt verwacht, is de markt voor de behandeling van chemische oplosmiddelen.

F.

- (20) Wegens de steun ten gunste van SKET SMM en haar dochterondernemingen werd de formele onderzoekprocedure overeenkomstig artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag ingeleid. ETM werd in deze procedure betrokken omdat het voornemen bestond de aandelen van ETM over te dragen aan SKET SMM. De overdracht heeft echte nooit in rechte plaatsgevonden. Bij de inleiding van de procedure was het voornaamste probleem met betrekking tot ETM, dat er onvoldoende informatie over de herstructurering beschikbaar was. Na de privatisering van ETM in januari 1998 werden verscheidene problemen vastgesteld met betrekking tot het door deze onderneming ingediende herstructureringsplan. De eigen bijdrage van de investeerder leek gering en het totale steunbedrag was onduidelijk. Dankzij de later ontvangen inlichtingen konden deze problemen worden opgelost.

III. BEOORDELING VAN DE MAATREGELEN

A.

- (21) Verscheidene van de in tabel A vermelde maatregelen vallen om onderstaande redenen binnen de werkingssfeer van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag. ETM is werkzaam op een productmarkt die ook in andere lidstaten bestaat. Om deze reden wordt het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloed. Openbare financieringsmaatregelen ten gunste van in moeilijkheden verkerende ondernemingen vormen in het algemeen steunmaatregelen, aanzien dergelijke ondernemingen hoogstwaarschijnlijk geen financiële steun uit particuliere bronnen zouden ontvangen. Steunmaatregelen dreigen als zodanig de concurrentie te vervalsen. De onderstaande maatregelen⁽⁸⁾ ten gunste van ETM zijn derhalve steunmaatregelen in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag, die — voor zover geen van de afwijkingen waarin het EG-Verdrag voorziet, van toepassing is — onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt zijn.
- (22) De eerste post in tabel C ten bedrage van 17,442 miljoen DEM werd vóór 1996 verleend en voldoet aan de voorwaarden van de Treuhand-steunregeling⁽⁹⁾. De latere kwijtschelding van de leningen vormt geen aanvullende nieuwe steun, aangezien de leningen en garanties die tijdens de Treuhand-steunregeling werden toegekend, naar ondernemingen met bijzondere moeilijkheden gingen, en destijds werd verwacht dat deze ondernemingen niet tot terugbetaling in staat zouden zijn. Er werd van uitgegaan dat de steunintensiteit in deze gevallen mogelijk 100 % zou bedragen. Bij de zevende post

⁽⁸⁾ Zie overweging 22.

⁽⁹⁾ Zie voor de steunverlening vóór 31 december 1994 de beschikkingen van de Commissie betreffende de werkzaamheden van de Treuhandanstalt in de zaken NN 108/91 en E 15/92. Zie voor de steunverlening in 1995 ook de beschikking van de Commissie in de zaak N 768/94.

in tabel C gaat het niet om steunmaatregelen⁽¹⁰⁾. De achtste post in tabel C is geen steunmaatregel, omdat geen staatsmiddelen ter beschikking werden gesteld. De investeringspremie ten bedrage van 442 000 DEM⁽¹¹⁾ (vierde post) is gebaseerd op een eerder door de Commissie goedgekeurde regionale steunregeling en behoeft derhalve niet nogmaals door haar te worden goedgekeurd. Derhalve dient in het kader van deze beschikking te worden uitgegaan van steun ten bedrage van 22,752 miljoen DEM.

- (23) Overeenkomstig artikel 87, leden 2 en 3, van het EG-Verdrag kunnen steunmaatregelen die binnen de werkingssfeer van artikel 87, lid 1, vallen, worden vrijgesteld. De enige grond voor de vrijstelling van de herstructureringssteun aan ETM, een onderneming in moeilijkheden, is artikel 87, lid 3, onder c). Deze uitzonderingsregeling is echter slechts van toepassing, indien de steun voldoet aan de criteria van de communautaire kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden („de kaderregeling”)⁽¹²⁾.
- (24) Op de steunmaatregelen in kwestie is niet de versie van 1999⁽¹³⁾ van de kaderregeling van toepassing, omdat na de bekendmaking van de nieuwe kaderregeling geen steun meer werd verleend.
- (25) De Commissie is van mening dat reddings- en herstructureringssteun de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid kan vergemakkelijken, zonder de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, zodanig te veranderen dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad, indien de voorwaarden van punt 3 van de kaderregeling zijn vervuld. Onder deze voorwaarden zal zij dergelijke steun goedkeuren. Indien de ondernemingen die moeten worden gered of geherstructureerd, zijn gevestigd in steungebieden, dan houdt de Commissie overeenkomstig artikel 88, lid 3, onder a) en c), rekening met overwegingen van regionaal beleid, zoals deze in punt 3.2.3 van de kaderregeling worden beschreven.

B.

- (26) Aan de in de kaderregeling vastgestelde criteria wordt slechts voldaan, indien het herstructureringsplan de rentabiliteit op lange termijn van de onderneming in moei-

lijkheden herstelt binnen een redelijk tijdsbestek en op grond van realistische veronderstellingen.

- (27) Zoals reeds vermeld, gaat het in het geval van ETM om een onderneming in moeilijkheden⁽¹⁴⁾. Derhalve kan deze onderneming herstructureringssteun ontvangen.
- (28) De problemen waarmee ETM werd geconfronteerd en de voor de oplossing daarvan noodzakelijke maatregelen, worden eveneens hierboven beschreven⁽¹⁵⁾. De vóór de privatisering genomen maatregelen hebben betrekking op een deel van deze problemen, en de erna getroffen maatregelen op alle resterende problemen, inclusief de opnemings in de moederonderneming. De economische resultaten van ETM komen overeen met de ten tijde van de privatisering vastgestelde doelstellingen. De toezeggingen van de investeerder hebben reeds effect gesorteerd voor de orderontvangsten van ETM, waar eind januari 1999 orders ten bedrage van 7,8 miljoen DEM in portefeuille waren, hetgeen ver boven het gemiddelde in deze bedrijfstak ligt. Voor het jaar 2000 ontving ETM een order voor een pyrolyse-installatie voor Chili, naast orders ten bedrage van 6 tot 8 miljoen DEM. Het herstel van de rentabiliteit binnen een redelijk tijdsbestek schijnt dus realistisch. De onderneming voldoet derhalve aan dit criterium.

C.

- (29) Een andere voorwaarde waaraan de herstructureringssteun op grond van de kaderregeling moet voldoen, is dat buitensporige vervalsing van de mededinging door de steun moet worden vermeden.
- (30) Volgens de kaderregeling moet de begunstigde in geval van een structurele overcapaciteit op de relevante markt zijn productiecapaciteit onomkeerbaar verminderen. Indien er geen sprake is van een structurele overcapaciteit, behoeft de begunstigde zijn productiecapaciteit weliswaar niet te verminderen, naar mag hij deze tijdens de herstructurering in de regel ook niet uitbreiden.
- (31) Zoals hierboven reeds werd uiteengezet⁽¹⁶⁾ en voorzover de Commissie bekend is, bestaat er geen structurele overcapaciteit op de relevante markt, namelijk de markt voor milieutechnologieën, waartoe ook de productie van installaties voor ontstopping en rookgasreiniging behoort. Deze nieuwe markt schijnt werkelijk een groeiemarkt te zijn. Daarom behoeft ETM haar productiecapaciteit niet onomkeerbaar te verminderen. Overigens heeft ETM sinds 1990 een deel van haar productiecapaciteit buiten bedrijf gesteld.
- (32) Aangezien bovendien het grootste deel van de steun al lang is verleend, kan dit deel door de geprivatiseerde onderneming in de toekomst ook niet worden gebruikt voor een agressief gedrag. Eveneens gering is het gevaar van misbruik van de in het kader van de privatisering

⁽¹⁰⁾ In de zaak NN 117/92 werd de financiële steun voor maatregelen ter bescherming van het milieu, waarbij tegelijkertijd arbeidsplaatsen zouden worden geschapen, door de Commissie niet als steun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag beschouwd.

⁽¹¹⁾ Investitionszulagengesetz; maatregelen op grond van deze wet worden als regionale investeringssteun overeenkomstig artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag beschouwd en werden op grond van de afwijking van artikel 87, lid 3, onder a), van het EG-Verdrag door de Commissie goedgekeurd (goedgekeurde steunregeling N 494/A/95).

⁽¹²⁾ PB C 368 van 23.12.1994.

⁽¹³⁾ Zie punt 7 van de kaderregeling (PB C 288 van 9.10.1999, blz. 2).

⁽¹⁴⁾ Zie overweging 10.

⁽¹⁵⁾ Zie overweging 10.

⁽¹⁶⁾ Zie overweging 18.

verleende steun ten bedrage van ongeveer 10 miljoen DEM, aangezien deze uitsluitend is bestemd voor bepaalde in tabel A vermelde uitgaven. Derhalve is een buitensporige vervalsing van de mededinging vermeden.

- (33) De Commissie beschikt niet over aanwijzingen dat er sprake zou zijn van overcapaciteit, evenmin op de specifieke markt waarop de begunstigde ETM actief is, als op de markten waarop de overige leden van de PKA-groep werkzaam zijn.
- (34) Om deze redenen en met inachtneming van het feit dat ETM een KMO is en niet over een groot marktaandeel beschikt, komt de Commissie tot de conclusie dat de steunmaatregelen ten gunste van ETM niet zullen leiden tot buitensporige vervalsing van de mededinging.

D.

- (35) Een andere voorwaarde waaraan herstructureringssteun volgens de kaderregeling moet voldoen, is dat het bedrag en de intensiteit van de steun tot het voor de herstructurering strikt noodzakelijke minimum beperkt moeten zijn en verband moeten houden met de voordelen die de gemeenschap ervan verwacht. Overigens wordt van de investeerder uit eigen middelen een aanzienlijke bijdrage tot de herstructurering verlangd.
- (36) De herstructureringskosten belopen in totaal 49,836 miljoen DEM. Zoals reeds vermeld, vormt dit bedrag een voor de uitvoering van de herstructurering strikt noodzakelijk minimum. Ongeveer 17,442 miljoen DEM valt binnen de werkingssfeer van de Treuhand-steunregeling en wordt bij de beoordeling van de evenredigheid niet in aanmerking genomen. Van de overige 32,394 miljoen DEM wordt 8,5 miljoen DEM, dat is ongeveer 26 %, door de investeerder gefinancierd, hetgeen een aanzienlijke bijdrage is.
- (37) Derhalve komt de Commissie tot de conclusie dat de door haar naar aanleiding van de opening van de procedure naar voren gebrachte bezwaren zijn weggenomen en dat aan het criterium van de evenredigheid van de steun is voldaan.

E.

- (38) Een andere voorwaarde van de kaderregeling is, dat het aan de Commissie voorgelegde en door haar goedgekeurde herstructureringsplan volledig moet worden uitgevoerd en alle in de beschikking van de Commissie opgelegde verplichtingen moeten worden nagekomen. Anders zal de Commissie maatregelen treffen om terugvordering van de steun te ontvangen, tenzij zij haar oorspronkelijke beschikking na een nieuwe aanmelding van de zijde van de lidstaat wijzigt. De herstructurering van ETM is praktisch voltooid. Overigens heeft Duitsland toegezegd alle denkbare maatregelen te zullen treffen om ervoor te zorgen dat het plan wordt uitgevoerd. Om

deze reden komt de Commissie tot de conclusie dat ook aan dit criterium van de kaderregeling wordt voldaan.

IV. CONCLUSIE

- (39) De Commissie stelt vast dat Duitsland de steunmaatregelen in kwestie in strijd met artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag heeft genomen. Niettemin zijn de steunmaatregelen, zoals de Commissie hierboven heeft uiteengezet⁽¹⁷⁾, verenigbaar met de gemeenschappelijke markt, voorzover zij voldoen aan de criteria van de kaderregeling voor herstructureringssteun. De Commissie heeft ook rekening gehouden met het feit dat ETM is gevestigd in een steungebied in de zin van artikel 87, lid 3, onder a), van het EG-Verdrag.

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De steun die Duitsland aan Entstaubungstechnik Magdeburg GmbH („ETM“) heeft verleend en waarover deze beschikking handelt, belooft 22,752 miljoen DEM en is overeenkomstig artikel 87, lid 3, onder c), van het EG-Verdrag en artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-overeenkomst verenigbaar met de gemeenschappelijke markt. De maatregelen omvatten:

- a) een subsidie van de Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS) ten tijde van de privatisering (9,5 miljoen DEM);
- b) leningen van de BvS in 1996 en 1997 (12,2 miljoen DEM);
- c) een O & O-subsidie van de BvS (529 000 DEM);
- d) investeringssubsidies in 1996 en 1997 (523 000 DEM).

Artikel 2

Duitsland dient jaarlijks een verslag over de uitvoering van het herstructureringsplan in.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de Bondsrepubliek Duitsland.

Gedaan te Brussel, 22 december 1999.

Voor de Commissie
Mario MONTI
Lid van de Commissie

⁽¹⁷⁾ Zie overwegingen 21 en 22.